

บทที่ 2

ปริทัศน์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาในบทนี้ครอบคลุมถึงความหมายและความสำคัญของหนังสืออ้างอิงต่อนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ประเภทของหนังสืออ้างอิง ประโยชน์ของหนังสืออ้างอิงแต่ละประเภท การดำเนินงานหนังสืออ้างอิงในห้องสมุด จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของหนังสืออ้างอิง

นักวิชาการทางบรรณารักษศาสตร์ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ให้ความหมายของหนังสืออ้างอิงไว้ เช่น

หนังสืออ้างอิงเป็นหนังสือที่รวมข้อเท็จจริง ซึ่งรวบรวมมาจากแหล่งต่าง ๆ นำมาเรียบเรียงเข้าด้วยกัน เพื่อใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว เป็นหนังสือที่ผู้ใช้จะอ่านเฉพาะตอนที่ต้องการไม่จำเป็นต้องอ่านทั้งเล่ม หนังสืออ้างอิงจะจัดเรียงตามลำดับอักษรหรือตามลำดับปีหรือมีดัชนีจะมีตรรกะโดยละเอียดสำหรับค้นเรื่องราวที่ต้องการและมีการโยงข้อความไปยังเนื้อความอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกันอีกด้วย (สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ 2521: 38)

เป็นหนังสือที่ให้เรื่องราวและข้อเท็จจริงแก่ผู้ที่ต้องการค้นคว้าเรื่องที่ต้องการทราบ หนังสือประเภทนี้จะจัดเรียงรายการไว้อย่างถูกต้อง สะดวกแก่การใช้และเป็นหนังสือที่อนุญาตให้ใช้ภายในห้องสมุดเท่านั้นไม่ยอมให้ยืมหรือนำออกใช้นอกห้องสมุด เจ้าหน้าที่จะจัดหนังสือประเภทนี้ไว้อย่างมีระเบียบเพื่อที่ผู้ใช้สามารถหยิบใช้ได้สะดวก (Shores 1954: 5)

หนังสืออ้างอิง คือหนังสือที่มีการจัดทำเป็นพิเศษและมีการเสนอเรื่องราวแตกต่างจากหนังสือทั่วไป โดยผู้อ่านจะอ่านเฉพาะตอนที่ต้องการเท่านั้นไม่จำเป็นต้องอ่านตลอดทั้งเล่ม ก็จะได้ข้อเท็จจริงตามที่ต้องการ ข้อเท็จจริงที่นำมาเสนอนั้นได้มีการค้นคว้ามาจากแหล่งต่าง ๆ มากมาย การเรียบเรียงภายในเล่มอาจจะเรียบเรียงตามตัวอักษรหรือเรียบเรียงตามลำดับเวลาหรือโดยการใช้ตรรกะและรายการโยง เพื่อช่วยให้ผู้อ่านค้นหาเรื่องราวที่ต้องการได้อย่างสะดวก

รวดเร็ว (Gates 1979: 66)

หนังสืออ้างอิง เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้น เพื่อใช้เป็นที่ค้นคว้าอ้างอิง หาข้อเท็จจริงบางประการมากกว่าที่จะจัดทำขึ้น เพื่อให้อ่านติดต่อกันตลอดทั้งเล่มและเป็นหนังสือที่ต้องใช้ภายในห้องสมุดเท่านั้น (A.L.A. Glossary of Library and Information Science 1983: 188)

จากความหมายของหนังสืออ้างอิงดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่าหนังสืออ้างอิงคือหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ค้นคว้าหรือตอบปัญหาต่าง ๆ หนังสือประเภทนี้จะมีการเรียบเรียงไว้อย่างเป็นระเบียบ เช่น เรียงตามตัวอักษร เรียงตามลำดับเวลา เพื่อให้สามารถใช้ค้นคว้าเรื่องที่ต้องการได้สะดวกรวดเร็วโดยไม่ว่าเป็นต้องอ่านหนังสือเล่มนั้นตลอดทั้งเล่มก็สามารถรู้เรื่องหรือได้คำตอบของปัญหาตามที่ต้องการ ห้องสมุดส่วนมากจะจัดแยกหนังสืออ้างอิงออกจากหนังสือทั่วไป โดยทั่วไปไม่อนุญาตให้ยืมออกนอกห้องสมุด

ความสำคัญของหนังสืออ้างอิงต่อนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยในปัจจุบันมุ่งส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง นอกเหนือจากการฟังบรรยายจากอาจารย์ในชั้นเรียน หรืออ่านจากตำราเท่านั้นโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถคิด วิจัยสภาพการณ์ และปัญหาในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะในสาขาวิชาของตนได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยยังให้การสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยของนิสิตนักศึกษา ด้วยเหตุนี้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจึงเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัยของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจึงมีหน้าที่ต้องจัดหา รวบรวม ทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หนังสืออ้างอิง หนังสือทั่วไป วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร ใส่ดทัศนวัสดุ และฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ เป็นต้น เพื่อให้บริการแก่นิสิตนักศึกษาใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าวิจัยอย่างพอเพียงและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นโยบาย และหลักสูตรการเรียนการสอน การวิจัยของมหาวิทยาลัย

ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อประกอบการเรียนการสอน และการค้นคว้าวิจัยของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้น ผู้ศึกษาจะต้องทราบว่า ความรู้และข้อเท็จจริงในเนื้อหา

วิชานั้น ๆ อยู่ที่ใด นั่นคือ จะต้องรู้จักแหล่งความรู้ที่จะใช้ศึกษาค้นคว้า และแหล่งความรู้ในห้อง-
สมุดหลายประเภท เช่นหนังสืออ้างอิง หนังสือทั่วไป วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร วัสดุทัศนวิศดู
และฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ เป็นต้น โดยทั่ว ๆ ไปค่าตอบในเรื่องที่ต้องการสามารถหาได้จาก
หนังสืออ้างอิงประเภทต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ เพราะหนังสืออ้างอิงได้รวบรวมความรู้หลายสาขา
วิชาไว้ด้วยกัน มุ่งให้ข้อเท็จจริงและเรื่องราวความรู้ต่าง ๆ ทั้งเรื่องราวความรู้พื้นฐานในสาขา
วิชาทั่ว ๆ ไป และเรื่องราวความรู้เฉพาะเจาะจงในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง ผู้ศึกษาจึงควรรู้จัก
และใช้ประโยชน์จากหนังสืออ้างอิงให้ได้เต็มที่ หนังสืออ้างอิงจึงเป็นทรัพยากรห้องสมุดที่มีความ
สำคัญต่อการศึกษาค้นคว้าของนิสิตนักศึกษาในฐานะที่เป็นแหล่งข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญแหล่งหนึ่ง ดังนั้น
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องมีการจัดหาและให้บริการหนังสืออ้างอิงให้ตรงกับความต้องการ
ของนิสิตนักศึกษารองเพิ่มพูน

ความต้องการในการใช้หนังสืออ้างอิงของนิสิตนักศึกษาแต่ละระดับย่อมมีความแตกต่าง
กัน แต่อย่างไรก็ตามความต้องการหนังสืออ้างอิงของนิสิตนักศึกษาแต่ละระดับ มีความเกี่ยวข้องกับ
หลักสูตรการเรียนการสอนและความสนใจในหัวข้อการวิจัย กล่าวคือ นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ต้องการหนังสืออ้างอิงเพื่อใช้ในการทำรายงาน ภาคนิพนธ์ และการบ้านในชั้นเรียน จึงมีความ
ต้องการใช้บรรณานุกรม ทรัพยากรวารสาร บทความหรือหนังสือวิจารณ์ สถิติ ตาราง และอื่น ๆ ใน
ขณะที่นิสิตนักศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีต้องการหนังสืออ้างอิงเพื่อใช้ในการทำรายงาน ภาคนิพนธ์
การบ้านในชั้นเรียน และยังใช้ในการทำวิจัยและวิทยานิพนธ์อีกด้วย (Stevens and Smith
1986: 4-5)

ดังนั้นห้องสมุดมหาวิทยาลัยจึงควรจัดหาหนังสืออ้างอิงที่เหมาะสม เพื่อสนองความต้อง-
การของนิสิตนักศึกษาแต่ละระดับ ลักษณะของหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจึงควรมีความ
หลากหลายครอบคลุมทุกสาขาวิชา สอดคล้องกับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมีความน่าเชื่อถือ และ
ทันสมัย นอกจากนี้ควรจัดให้มีครบทุกประเภททั้งนี้เพื่อให้บริการแก่นิสิตนักศึกษาในทุกระดับได้อย่าง
มีประสิทธิภาพ ได้แก่พจนานุกรม สารานุกรม หนังสือรายปี นามานุกรมหรือทำเนียบนาม อักษรา-
นุกรมชีวประวัติ หนังสืออ้างอิงทางภูมิศาสตร์ หนังสือคู่มือ ทรัพยากร สาระสังเขป บรรณานุกรม
สิ่งพิมพ์รัฐบาล และควรจัดหาให้ครอบคลุมหลายภาษาคือ (Stevens and Smith 1986: 4)

ประเภทของหนังสืออ้างอิง

หนังสืออ้างอิงสามารถแบ่งได้หลายประเภท ขึ้นอยู่กับหลักและวิธีการแบ่งสำหรับหนังสืออ้างอิงที่แบ่งตามลักษณะวิธีการเสนอข้อเท็จจริงของหนังสือสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ (Katz 1982: 19)

1. หนังสืออ้างอิงที่ให้ข้อเท็จจริงโดยตรง (Source type) ประกอบไปด้วยเรื่องราวและรายละเอียดต่าง ๆ ทุก ๆ ด้าน หนังสืออ้างอิงประเภทนี้ ได้แก่ พจนานุกรม สารานุกรม หนังสือรายปี นามานุกรมหรือทำเนียบนาม อักษรานุกรมชีวประวัติ หนังสืออ้างอิงทางภูมิศาสตร์ หนังสือคู่มือ สาระสังเขปและสิ่งพิมพ์รัฐบาล

2. หนังสืออ้างอิงที่ระบุแหล่งคำตอบว่าอยู่ที่ใด (Control access-directional type) หนังสืออ้างอิงประเภทนี้ ได้แก่ วรรณคดีและบรรณานุกรม

นอกจากนี้หนังสืออ้างอิงอาจแบ่งตามขอบเขตเนื้อหาสาระได้เป็น 2 ประเภท คือ (Katz 1982: 20)

1. หนังสืออ้างอิงทั่วไป (General Reference Books) เป็นหนังสืออ้างอิงที่ให้เนื้อหาครอบคลุมกว้างขวางในสาขาวิชาทั่ว ๆ ไป ไม่เจาะจงว่าจะเป็นความรู้ในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะเท่านั้น หนังสืออ้างอิงประเภทนี้ ได้แก่ พจนานุกรม สารานุกรม หนังสือรายปี เป็นต้น

2. หนังสืออ้างอิงเฉพาะวิชา (Subject Reference Books) เป็นหนังสืออ้างอิงที่รวบรวมเรื่องราวความรู้ทุกด้านภายในแขนงวิชาหนึ่งวิชาใดโดยเฉพาะ คำอธิบายที่ให้มีรายละเอียดลึกซึ้งกว่าที่ปรากฏในหนังสืออ้างอิงทั่วไป เนื้อหาได้รับการจัดเรียบเรียงไว้อย่างเป็นระเบียบ เพื่อให้ค้นหาเรื่องราวที่ต้องการได้โดยสะดวก

หนังสืออ้างอิงเฉพาะวิชา มุ่งให้รายละเอียดในหลายด้าน ได้แก่ ประวัติและวิวัฒนาการของสาขาวิชาโดยละเอียด เพื่อให้ผู้ที่ยังไม่มีความรู้หามีความรู้ก้าวหน้าในสาขาวิชานั้น ๆ เรื่องราวที่ให้เชื่อถือได้ หนังสืออ้างอิงเฉพาะวิชา มีทั้งประเภทที่ให้ข้อเท็จจริงโดยตรง และประเภทที่ระบุแหล่งคำตอบว่าอยู่ที่ใด หนังสืออ้างอิงเฉพาะวิชาจึงแบ่งออกได้เป็นประเภทต่าง ๆ เช่นเดียวกับหนังสืออ้างอิงทั่วไป เช่น พจนานุกรมเฉพาะวิชา สารานุกรมเฉพาะวิชา

หนังสือคู่มือเฉพาะวิชา บรรณานุกรมเฉพาะวิชา เป็นต้น

สำหรับประเภทของหนังสืออ้างอิงในงานวิจัยนี้ ได้แบ่งออกตามวิธีการเสนอข้อเท็จจริง และตามขอบเขตเนื้อหาสาระ ได้เป็น 11 ประเภท ดังนี้

1. พจนานุกรม
2. สารานุกรม
3. หนังสือรายปี
4. นามานุกรมหรือทำเนียบนาม
5. อักษรานุกรมชีวประวัติ
6. หนังสืออ้างอิงทางภูมิศาสตร์
7. หนังสือคู่มือ
8. ครรชนี
9. สาระสังเขป
10. บรรณานุกรม
11. สิ่งพิมพ์รัฐบาล

1. พจนานุกรม (Dictionaries) เป็นหนังสืออ้างอิงสำหรับใช้ค้นความหมายของคำทั้งหมดที่ใช้ในภาษา ทั้งที่เป็นศัพท์ทั่วไป และศัพท์เฉพาะวิชาให้รายละเอียดของคำในด้านความหมาย ตัวสะกด วิธีออกเสียง ประวัติของคำ ชนิดของคำ คำเหมือน คำตรงข้าม และคำพ้อง ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ควรมีพจนานุกรมหลาย ๆ ชนิด เช่น พจนานุกรมทั่วไปทั้งที่เป็นฉบับย่อ และฉบับสมบูรณ์ พจนานุกรมเฉพาะวิชา และพจนานุกรมฉบับเพิ่มเติมภาษาหรือคำศัพท์ ได้แก่ พจนานุกรมคำเหมือน คำตรงข้าม คำพ้อง ตัวย่อ ศัพท์แสลง เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525.

พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2530.

McGraw-Hill Dictionary of Scientific and Technical Terms.

4th ed. New York : McGraw-Hill, 1989.

2. สารานุกรม (Encyclopedias) เป็นหนังสืออ้างอิงที่อธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ทุกสาขาวิชา โดยจัดทำในรูปของบทความที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ในตัวเอง จัดเป็นหนังสืออ้างอิงที่สำคัญ และไม่อาจขาดได้สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัย เนื่องจากเป็นหนังสืออ้างอิงหลักที่ใช้ในงานบริการอ้างอิง นักศึกษานิเทศศาสตร์ใช้ในการตอบคำถามในเรื่องต่าง ๆ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยควรจัดหาทั้งสารานุกรมทั่วไปที่ครอบคลุมเรื่องทุก ๆ ด้าน และสารานุกรมเฉพาะวิชา ซึ่งมีเนื้อเรื่องในวิชานั้น ๆ อย่างละเอียด โดยจัดหาให้ครอบคลุมสาขาวิชาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย ตัวอย่างเช่น

ราชบัณฑิตยสถาน. สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ :

ราชบัณฑิตยสถาน, 2498-ปัจจุบัน.

Encyclopedia Americana. New York : Americana Corporation,
1988. 30 vols.

3. หนังสือรายปี (Yearbooks) เป็นหนังสืออ้างอิงที่จัดพิมพ์เป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ ส่วนใหญ่ออกเป็นรายปี โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะรวบรวมเรื่องราว เหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในรอบปีที่ผ่านมา เป็นหนังสืออ้างอิงอีกประเภทหนึ่งที่ดีควรจัดให้มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัย เพื่อการศึกษาและให้บริการอ้างอิง เพราะหนังสือรายปีให้ข้อเท็จจริงและสถิติในรอบปีที่ผ่านมา จึงมีความทันสมัย ตัวอย่างเช่น

สมุดสถิติรายปีประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำนักนายกรัฐมนตรี้, 2533.

The World Almanac and Book of Facts. New York : Newspaper
Enterprise Association, 1991.

4. นามานุกรมหรือทำเนียบนาม (Directories) เป็นหนังสืออ้างอิงที่ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับชื่อต่าง ๆ เช่น ชื่อบุคคล ชื่อหน่วยงาน สถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ บริษัทเอกชน ฯลฯ รายละเอียดในนามานุกรมมักได้จากแหล่งข้อมูลนั้น ๆ โดยตรง ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ควรจัดหานามานุกรมไว้ให้บริการครบทุกประเภท ได้แก่ นามานุกรมท้องถิ่น นามานุกรมสถาบัน นามานุกรมของรัฐ นามานุกรมสมาคมวิชาชีพ และนามานุกรมธุรกิจการค้า

ตัวอย่างเช่น

กัญจนา จรรยารักษ์. ทำเนียบห้องสมุดเฉพาะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์บริการเอกสารการวิจัยแห่ง
ประเทศไทย, 2534.

Siam Directory : The Book of Facts and Figures. Bangkok :
Consumer International, 1991.

5. อักษรานุกรมชีวประวัติ (Biographical Sources) เป็นหนังสือ
อ้างอิงที่รวบรวมชีวประวัติของบุคคลสำคัญหรือบุคคลที่มีชื่อเสียง ให้รายละเอียดเกี่ยวกับ ปีเกิด-
ปีตาย ที่อยู่ การศึกษา สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ ผลงานดีเด่นและหน้าที่การงานใน
ปัจจุบัน ห้องสมุดมหาวิทยาลัยควรจัดหาอักษรานุกรมชีวประวัติไว้ให้บริการ ทั้งอักษรานุกรม
ชีวประวัติของบุคคลทั่วไป อักษรานุกรมชีวประวัติของบุคคลในชาติใดชาติหนึ่ง และอักษรานุกรม
ชีวประวัติของบุคคลที่มีอาชีพเดียวกัน หรือมีความสนใจอย่างเดียวกัน ตัวอย่างเช่น

ประวัติครู. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2534.

Current Biography. New York : H.W. Wilson, 1991.

6. หนังสืออ้างอิงทางภูมิศาสตร์ (Geographical Sources) เป็น
หนังสืออ้างอิงที่ใช้ค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับชื่อเฉพาะทางภูมิศาสตร์ เช่น ภูเขา แม่น้ำ ประเทศ
ที่ตั้ง ระยะทาง เป็นต้น จัดเป็นหนังสืออ้างอิงที่มีความสำคัญในการศึกษาและวิจัยด้านภูมิศาสตร์
ประวัติศาสตร์ ธรณีวิทยา และมนุษยวิทยา ใช้ตอบคำถามเกี่ยวกับชื่อสำคัญทางภูมิศาสตร์ ตัวอย่าง
เช่น

ราชบัณฑิตยสถาน. อักษรานุกรมภูมิศาสตร์ไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, 2520. 6 เล่ม.

Columbia Lippincott Gazetteer of the World. New York :
Columbia University Press, 1970.

7. หนังสือคู่มือ (Handbooks , Manuals) เป็นหนังสืออ้างอิงที่รวบรวม
เรื่องราวข้อเท็จจริงในด้านใดด้านหนึ่งหรือเรื่องในสาขาวิชาหนึ่งวิชาใดโดยเฉพาะให้รายละเอียด

อย่างกระทัดสั้น ๆ ผู้อ่านสามารถใช้เป็นคู่มือศึกษาเรื่องราวที่สนใจได้เป็นอย่างดี ตัวอย่างเช่น

สงวน อังคอง. สิ่งแรกในเมืองไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :

แพรวพินิตา, 2514.

Guinness Book of World Records. New York : Sterling, 1992.

8. ครรรชนี (Indexes) เป็นหนังสืออ้างอิงที่รวบรวมรายชื่อบทความในวารสาร หนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ พร้อมทั้งระบุแหล่งที่จะค้นคว้าบทความเหล่านั้น ครรรชนีช่วยให้ผู้ใช้สามารถติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชาที่สนใจได้อย่างรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น

ครรรชนีวารสารไทย. กรุงเทพฯ : สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2507-ปัจจุบัน.

Readers' Guide to Periodical Literature. New York :

H.W. Wilson, 1992.

9. สาระสังเขป (Abstracts) เป็นหนังสืออ้างอิงที่สรุปย่อเนื้อเรื่องต่าง ๆ ในสิ่งพิมพ์ เช่น บทความในวารสาร รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ หรือสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ โดยเน้นถึงสาระสำคัญตามลำดับเนื้อหาจากต้นฉบับ พร้อมทั้งมีรายละเอียดของบรรณานุกรม เพื่อให้ผู้ใช้สามารถค้นหาต้นฉบับเดิมที่ต้องการได้ สาระสังเขปมีประโยชน์และมีความสำคัญต่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ช่วยให้ผู้ใช้ติดตามความก้าวหน้าของวิชาการต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น

Dissertation Abstracts International. Michigan : University Microfilms International, 1991.

Thai Abstracts. Bangkok : Thai National Documentation Center, 1990.

10. บรรณานุกรม (Bibliographies) เป็นหนังสืออ้างอิงที่รวบรวมชื่อหนังสือ บทความในวารสาร บทความในหนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ อย่างมีระเบียบแบบแผน ช่วยให้ผู้ใช้ในการค้นหารายชื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อการศึกษาและวิจัย บรรณานุกรมที่ควรจัดให้มี

ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ได้แก่ บรรณานุกรมสากล บรรณานุกรมแห่งชาติ บรรณานุกรมเลือกสรร บรรณานุกรมเฉพาะวิชา และบรรณานุกรมของบรรณานุกรม ตัวอย่างเช่น

บรรณานุกรมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : หอสมุดแห่งชาติ, 2534.

List of Scientific and Technical Literature Relating to Thailand. Bangkok : Thai National Documentation Center, 1985.

11. สิ่งพิมพ์รัฐบาล (Government Publications) เป็นสิ่งพิมพ์ที่หน่วยงานของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และองค์การสหประชาชาติจัดพิมพ์ขึ้น หรือเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์ เพื่อเผยแพร่ผลงาน การดำเนินงานของหน่วยงาน รายงานความเคลื่อนไหวทางวิชาการ ใหม่ ๆ รวมทั้งเผยแพร่ความรู้ที่ประชาชนควรทราบ ตัวอย่างเช่น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539).

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สำนักนาสกรูมนตรี, 2534.

ราชกิจจานุเบกษา. กรุงเทพฯ : กองประกาศิต สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี,
2535.

หนังสืออ้างอิงแต่ละประเภท มีประโยชน์สำหรับใช้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล หรือข้อเท็จจริงในด้านต่าง ๆ ซึ่งสรุปกว้าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

ประเภทของหนังสืออ้างอิง	ใช้ค้นคว้าเกี่ยวกับ	ใช้ประโยชน์ในการค้นหา
1. พจนานุกรม	คำ	ความหมายของคำ ตัวสะกด การออกเสียง คำพ้อง คำตรงข้าม ตัวอย่างการใช้คำ

ประเภทของหนังสืออ้างอิง	ใช้ค้นคว้าเกี่ยวกับ	ใช้ประโยชน์ในการค้นหา
2. สารานุกรม	ความรู้และเรื่องราว ทั่ว ๆ ไป	ความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยสังเขป
3. หนังสือรายปี	เรื่องราวที่น่าสนใจ ในรอบปี	เรื่องราว เหตุการณ์ และสถิติที่ ที่สำคัญบางอย่างในรอบปี
4. นามานุกรม	รายชื่อบุคคล สถานที่ และหน่วยงานต่าง ๆ	ชื่อ-นามสกุลของบุคคล ชื่อ สถานที่ บริษัทห้างร้าน ตำบล ที่อยู่ และ หมายเลขโทรศัพท์
5. อักษรานุกรมชีวประวัติ	ประวัติบุคคล	ชีวประวัติของบุคคลสำคัญ ๆ ผู้เชี่ยวชาญ ในสาขาวิชาต่าง ๆ บุคคลในวง สังคมที่มีชื่อเสียง ทั้งที่มีชีวิตอยู่และ เสียชีวิตไปแล้ว
6. หนังสืออ้างอิงทาง ภูมิศาสตร์	สถานที่ ภูเขา แม่น้ำ ทะเล มหาสมุทร	ตำแหน่ง ที่ตั้ง ลักษณะ ระยะทาง และรายละเอียดทางภูมิศาสตร์
7. หนังสือคู่มือ	ข้อเท็จจริง	ข้อเท็จจริงเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ
8. ครรชนี	รายชื่อบทความใน วารสารและหนังสือ- พิมพ์	ชื่อผู้แต่ง ชื่อบทความ ชื่อวารสาร หรือหนังสือพิมพ์ เล่มที่หรือปีที่ วันเดือนปี และเลขหน้าของบทความ
9. สาระสังเขป	รายชื่อบทความใน วารสารและหนังสือ- พิมพ์พร้อมบทคัดย่อ	ชื่อผู้แต่ง ชื่อบทความ ชื่อวารสาร หรือหนังสือพิมพ์ เล่มที่หรือปีที่ วันเดือนปี เลขหน้าของบทความ และสาระโดยย่อของบทความ

ประเภทของหนังสืออ้างอิง	ใช้ค้นคว้าเกี่ยวกับ	ใช้ประโยชน์ในการค้นหา
10. บรรณานุกรม	รายชื่อหนังสือหรือ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	รายละเอียดทางบรรณานุกรมของ หนังสือหรือสิ่งพิมพ์
11. สิ่งพิมพ์รัฐบาล	กฎหมายและผลงาน ของทางราชการ	พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง กฎหมายต่าง ๆ และประกาศทาง ราชการที่มีผลใช้บังคับ สรุปผลการ ปฏิบัติงานของทางราชการ

การดำเนินงานเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดกลางกรณีมหาวิทยาลัย

ห้องสมุดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วย หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ และห้องสมุดคณะ การดำเนินงานของหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ และห้องสมุดคณะ เป็นลักษณะ Decentralization คือห้องสมุดคณะดำเนินงานเป็นอิสระภายใต้คณะนั้น ๆ โดยไม่ขึ้นกับหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ แต่มีความร่วมมือประสานงานกันระหว่างหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ และห้องสมุดคณะ การดำเนินงานของหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ และห้องสมุดคณะ ได้จัดแบ่งงานออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด ฝ่ายวิเคราะห์เลขหมู่ และทำบัตรรายการ ฝ่ายวารสาร และฝ่ายบริการ เป็นต้น ซึ่งแตกต่างกันไปตามนโยบายของห้องสมุดแต่ละแห่ง ทั้งหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ และห้องสมุดคณะจะมีบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นผู้รับผิดชอบดูแลงานในฝ่ายต่าง ๆ

สำหรับการดำเนินงานเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ และห้องสมุดคณะนั้น ส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายบริการ ในด้านการคัดเลือกและจัดหาหนังสืออ้างอิงในหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ และห้องสมุดคณะส่วนใหญ่ การคัดเลือกหนังสืออ้างอิงจะสอดคล้องกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย ในการจัดหาหนังสืออ้างอิง

นั้น ห้องสมุดแต่ละแห่งจัดหาโดยการสั่งซื้อ การแลกเปลี่ยนและการขอบริจาค การจัดทำคู่มือช่วยค้น สำหรับหนังสืออ้างอิงในหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการและห้องสมุดคณะ คู่มือส่วนใหญ่ที่จัดทำคือ บัตรรายการ ซึ่งเป็นการจัดทำบัตรรายการหนังสืออ้างอิงโดยเฉพาะ และนำไปจัดเรียงร่วมกับบัตรรายการหนังสือทั่วไป และอาจจัดเรียงที่ตู้บัตรรายการในห้องหนังสืออ้างอิง ในกรณีที่ห้องสมุดจัดแยกหนังสืออ้างอิงไว้ในห้องต่างหาก ในด้านการจัดเก็บหนังสืออ้างอิง หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการและห้องสมุดคณะ จะจัดเก็บหนังสืออ้างอิงไว้ในบริเวณเดียวกัน แต่แยกเป็นหนังสืออ้างอิงภาษาไทย และหนังสืออ้างอิงภาษาอังกฤษ โดยอาจมีการจัดหนังสืออ้างอิงแยกเป็นมุมใดมุมหนึ่งภายในห้องสมุด โดยรวมกับหนังสือทั่วไป หรือห้องสมุดคณะ อาจจัดหนังสืออ้างอิงเป็นห้องแยกต่างหาก ส่วนการให้บริการหนังสืออ้างอิง ทั้งในหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ และห้องสมุดคณะ โดยปกติแล้วให้ใช้หนังสืออ้างอิงภายในห้องสมุดไม่อนุญาตให้ยืมออกนอกวันห้องสมุดบางแห่ง

การดำเนินงานเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ และห้องสมุดคณะ ในด้านนโยบายการคัดเลือกและจัดหา การจัดทำคู่มือช่วยค้น การจัดเก็บและการให้บริการ มีทั้งส่วนที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การดำเนินงานเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ แบ่งงานออกเป็น 7 งาน คือ งานธุรการ งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด งานวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการภาษาไทย งานวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการภาษาอังกฤษ งานบริการ งานสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง และงานเทคโนโลยีห้องสมุด บุคลากรทั้งหมดของห้องสมุดมีจำนวน 52 คน เป็นบรรณารักษ์ 19 คน และเจ้าหน้าที่ 33 คน หนังสืออ้างอิงอยู่ในความรับผิดชอบของงานบริการ

การคัดเลือกและการจัดหาหนังสืออ้างอิง หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ มีนโยบายในการคัดเลือก และจัดหาหนังสืออ้างอิงทุกประเภท ในสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ และหนังสืออ้างอิงในสหสาขาวิชาที่มีผู้ใช้จำนวนมาก โดยจัดหาหนังสืออ้างอิงชื่อเรื่องละ 1 เล่ม (วงศ์สว่าง เชาว์ชติ, สัมภาษณ์, 22 ธันวาคม 2535)

สำหรับหนังสืออ้างอิงแต่ละประเภท หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ มีนโยบายในการคัดเลือกและจัดหา ดังต่อไปนี้ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะกรรมการประสานงานระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัย 2524: 1-3)

1. พจนานุกรมทั่ว ๆ ไป และสหสาขาวิชาซึ่งเป็นฉบับพิมพ์ที่สมบูรณ์
2. สารานุกรม โดยเฉพาะชุดใหญ่ที่มีหลายเล่มจบและที่ใช้ร่วมกันได้หลาย ๆ คณะ และเป็นสารานุกรมฉบับพิมพ์ครั้งล่าสุด
3. หนังสือรายปีในเรื่องทั่ว ๆ ไป และที่เป็นสหสาขาวิชา ตลอดจนหนังสือรายปีเฉพาะสาขาวิชาที่มีราคาแพงซึ่งห้องสมุดคณะ/สถาบันไม่อาจจัดซื้อได้
4. อักษรานุกรมภูมิศาสตร์ทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ หอสมุดกลางจะจัดหาและจะจัดเก็บแต่เพียงแห่งเดียว (ยกเว้นคณะที่มีการสอนวิชาภูมิศาสตร์ ห้องสมุดคณะนั้น ๆ อาจจัดซื้อฉบับภาษาไทยไว้ก็ได้)
5. แผนที่ หอสมุดกลางจะจัดหาและจัดเก็บให้สมบูรณ์เพื่อสร้างบริการห้องสมุดแผนที่ดีเด่น
6. อักษรานุกรมชีวประวัติทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ หอสมุดกลางจะจัดหาและจัดเก็บแต่เพียงแห่งเดียว
7. คู่มือต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสหสาขาวิชา สำหรับหนังสือคู่มือประเภท Guide Books ทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ หอสมุดกลางจะจัดหาและจัดเก็บแต่เพียงแห่งเดียว
8. บรรณานุกรมและคู่มือปฏิบัติงานห้องสมุดประเภททั่ว ๆ ไป และคู่มือต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานเทคนิคของห้องสมุด
9. นามานุกรมทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ หอสมุดกลางจะจัดหา และจัดเก็บแต่เพียงแห่งเดียว
10. วรรณคดีและสาระสังเขปประเภททั่ว ๆ ไป และที่เป็นคู่มือช่วยค้นคว้าเรื่องราวสหสาขาวิชาโดยจะจัดหาให้ครบ รวมทั้งวรรณคดีและสาระสังเขปทางวิชาชีพห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ และเฉพาะวิชาบางสาขาที่มีราคาแพง
11. สิ่งพิมพ์รัฐบาล หอสมุดกลางจะจัดหาและจัดเก็บให้สมบูรณ์

การจัดทำคู่มือช่วยค้น หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ ได้จัดหมู่หนังสืออ้างอิงระบบทศนิยมดิวอี้ เช่นเดียวกับหนังสือทั่วไปของหอสมุด คู่มือช่วยค้นที่จัดทำ คือ บัตรรายการ โดยจัดทำบัตรรายการ 2 ชุด บัตรรายการชุดที่ 1 นำไปจัดเรียงร่วมกับบัตรรายการหนังสือทั่วไปที่ตู้บัตรรายการรวม (Public Catalog) ส่วนบัตรรายการชุดที่ 2 นำไปจัดเรียงที่ตู้บัตรรายการหนังสืออ้างอิงในบริเวณห้องหนังสืออ้างอิง และหอสมุด ได้นำหนังสืออ้างอิงจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูล ซึ่งเป็นฐานข้อมูลรวมของหนังสือทั่วไป และสิ่งพิมพ์ของหอสมุด โดยหนังสืออ้างอิงภาษาไทยจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูล ชื่อ CATN ส่วนหนังสืออ้างอิงภาษาอังกฤษจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลชื่อ BOOK ปัจจุบันยังไม่ได้ให้ผู้ใช้สืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง เพียงแต่ลงรายละเอียดต่าง ๆ ไว้ในแบบบันทึกข้อมูล (Worksheet) และป้อนข้อมูลลงในฐานข้อมูล เพื่อเตรียมไว้ให้ผู้ใช้สืบค้นข้อมูลด้วยตนเองในอนาคต (รุ่งฟ้า ฐิติโกทัย และศุภลักษณ์ จันทราภิรักษ์ศรี, สัมภาษณ์, 22 ธันวาคม 2535)

การจัดเก็บหนังสืออ้างอิง หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จัดเก็บหนังสืออ้างอิงโดยจัดแยกเป็นห้องหนังสืออ้างอิงโดยเฉพาะ ในปี พ.ศ. 2535 มีหนังสืออ้างอิงทั้งหมดประมาณ 19,662 เล่ม เป็นหนังสืออ้างอิงภาษาไทย 10,196 เล่ม ภาษาอังกฤษ 9,466 เล่ม อยู่ในความรับผิดชอบของบรรณารักษ์ 1 คน และเจ้าหน้าที่หอสมุด 2 คน

การให้บริการหนังสืออ้างอิง ผู้ใช้สามารถหยิบหนังสืออ้างอิงจากชั้นมานั่งอ่านภายในห้องอ่านหนังสืออ้างอิงหรือขอยืมหนังสืออ้างอิงไปถ่ายเอกสาร ซึ่งผู้ใช้อาจต้องกรอกรายละเอียดในรูปแบบฟอร์มการขอยืมซึ่งหอสมุดได้จัดบริการถ่ายเอกสารไว้บริเวณภายในหอสมุด (กฤษณา ธรรมปาโล, สัมภาษณ์, 30 ธันวาคม 2535)

การดำเนินงานเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์

ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์แบ่งงานออกเป็น 6 งาน คืองานบริหาร งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด งานวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการ งานบริการ งานวารสารและเอกสาร และงานเทคโนโลยี บุคลากรทั้งหมดของห้องสมุดมีจำนวน 7 คน เป็นบรรณารักษ์ 3 คนและเจ้าหน้าที่ 5 คน หนังสืออ้างอิงอยู่ในความรับผิดชอบของงานบริการ

การคัดเลือกและการจัดหาหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ มีนโยบายในการ

คัดเลือกและจัดหาหนังสืออ้างอิงทุกประเภท ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรของคณะ โดยจัดหาหนังสืออ้างอิงชื่อเรื่องละ 1-10 เล่ม

การจัดทำคู่มือช่วยค้น ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ได้จัดหมู่หนังสืออ้างอิงระบบรัฐสภาอเมริกัน เช่นเดียวกับหนังสือทั่วไปของห้องสมุด คู่มือช่วยค้นที่จัดทำคือ บัตรรายการโดยนำไปจัดเรียงร่วมกับบัตรรายการหนังสือทั่วไปในตู้บัตรรายการ ตามประเภทของบัตร

การจัดเก็บหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ จัดเก็บหนังสืออ้างอิงโดยจัดแยกเป็นมุมหนังสืออ้างอิงอยู่ในห้องหนังสือทั่วไป ในปี พ.ศ. 2535 มีหนังสืออ้างอิงทั้งหมด 3,281 เล่ม เป็นหนังสืออ้างอิงภาษาไทย 2,144 เล่ม ภาษาอังกฤษ 1,052 เล่ม และภาษาอื่น ๆ 85 เล่ม อยู่ในความรับผิดชอบของบรรณารักษ์ 1 คน

การให้บริการหนังสืออ้างอิง ผู้ใช้สามารถหยิบหนังสืออ้างอิงจากชั้นมานั่งอ่านภายในห้องสมุด และห้องสมุดได้จัดบริการถ่ายเอกสารไว้บริเวณภายในห้องสมุดด้วย (สุปรินา ลุฑิตานนท์, สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2535)

การดำเนินงานเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ แบ่งงานออกเป็น 2 งาน คือ งานเทคนิค และงานบริการ บุคลากรทั้งหมดของห้องสมุดมีจำนวน 3 คน เป็นบรรณารักษ์ 1 คน และเจ้าหน้าที่ 2 คน หนังสืออ้างอิงอยู่ในความรับผิดชอบของงานเทคนิค

การคัดเลือกและจัดหาหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มีนโยบายในการคัดเลือกและจัดหาหนังสืออ้างอิงทุกประเภท ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรของคณะ โดยจัดหาหนังสืออ้างอิงชื่อเรื่องละ 1 เล่ม

การจัดทำคู่มือช่วยค้น ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ได้จัดหมู่หนังสืออ้างอิงระบบทศนิยมดิวอี้ เช่นเดียวกับหนังสือทั่วไปของห้องสมุด คู่มือช่วยค้นที่จัดทำคือ บัตรรายการ โดยนำไปจัดเรียงร่วมกับบัตรรายการหนังสือทั่วไปในตู้บัตรรายการ ตามประเภทของบัตร

การจัดเก็บหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์จัดเก็บหนังสืออ้างอิงโดย

จัดแยกเป็นห้องหนังสืออ้างอิง โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2535 มีหนังสืออ้างอิงทั้งหมด 1,388 เล่ม เป็นหนังสืออ้างอิงภาษาไทย 568 เล่ม ภาษาอังกฤษ 820 เล่ม อยู่ในความรับผิดชอบของ บรรณารักษ์ 1 คน และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด 2 คน

การให้บริการหนังสืออ้างอิง ผู้ใช้สามารถหยิบหนังสืออ้างอิงจากชั้นมานั่งอ่านภายใน ห้องอ่านหนังสืออ้างอิง และห้องสมุดได้จัดบริการถ่ายเอกสารไว้บริเวณภายในห้องสมุดด้วย (อนงค์ คุปตะกุล, สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2535)

การดำเนินงานเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์

ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ แบ่งงานออกเป็น 3 งาน คือ งานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการ บุคลากรทั้งหมดของห้องสมุดมีจำนวน 2 คน เป็นบรรณารักษ์ 1 คนและเจ้าหน้าที่ 1 คน หนังสืออ้างอิงอยู่ในความรับผิดชอบของงานบริการ

การคัดเลือกและการจัดหาหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ มีนโยบายในการคัดเลือก และจัดหาหนังสืออ้างอิงทุกประเภท ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ที่สอดคล้องกับ เนื้อหาวิชาตามหลักสูตรของคณะ โดยจัดหาหนังสืออ้างอิงชื่อเรื่องละ 1 เล่ม

การจัดทำคู่มือช่วยค้น ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ได้จัดทำหนังสืออ้างอิงระบบรัฐสภา อเมริกัน เช่นเดียวกับหนังสือทั่วไปของห้องสมุด คู่มือช่วยค้นที่จัดทำคือบัตรรายการ โดยนำไปจัด เรียงรวมกับบัตรรายการหนังสือทั่วไปในตู้บัตรรายการ ตามประเภทของบัตร

การจัดเก็บหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์จัดเก็บหนังสืออ้างอิง โดยจัด แยกเป็นมุมหนังสืออ้างอิงอยู่ในห้องหนังสือทั่วไป ในปีพ.ศ. 2535 มีหนังสืออ้างอิงทั้งหมดประมาณ 497 เล่ม เป็นหนังสืออ้างอิงภาษาไทย 153 เล่ม ภาษาอังกฤษ 344 เล่ม อยู่ในความรับผิดชอบ ของบรรณารักษ์ 1 คน

การให้บริการหนังสืออ้างอิง ผู้ใช้สามารถหยิบหนังสืออ้างอิงจากชั้นมานั่งอ่านภายใน ห้องสมุด นอกจากนี้ผู้ใช้สามารถขอยืมหนังสืออ้างอิงออกไปถ่ายเอกสารนอกห้องสมุดได้ (นาตชา เสี่ยงสกุล, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2535)

การดำเนินงานเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

ห้องสมุดคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี แบ่งงานออกเป็น 5 แผนก คือ แผนกพัฒนาทรัพยากร แผนกเทคนิค แผนกบริการ แผนกเทคโนโลยีห้องสมุด และแผนกโสตทัศนวัสดุ บุคลากรทั้งหมดของห้องสมุดมีจำนวน 6 คน เป็นบรรณารักษ์ 1 คน และเจ้าหน้าที่ 5 คน หนังสืออ้างอิงอยู่ในความรับผิดชอบของแผนกบริการ

การคัดเลือกและการจัดหาหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มีนโยบายในการคัดเลือกและจัดหาหนังสืออ้างอิงทุกประเภท ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรของคณะ โดยจัดหาหนังสืออ้างอิงชื่อเรื่องละ 1-2 เล่ม

การจัดทำคู่มือช่วยค้น ห้องสมุดคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ได้จัดหมู่หนังสืออ้างอิงระบบทศนิยมดิวอี้ เช่นเดียวกับหนังสือทั่วไปของห้องสมุด คู่มือช่วยค้นที่จัดทำ คือ บัตรรายการ โดยนำไปจัดเรียงร่วมกับบัตรรายการหนังสือทั่วไปในตู้บัตรรายการ ตามประเภทของบัตร

การจัดเก็บหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีจัดเก็บหนังสืออ้างอิงโดยจัดแยกเป็นมุมหนังสืออ้างอิงอยู่ในห้องหนังสือทั่วไป ในปี พ.ศ. 2535 มีหนังสืออ้างอิงทั้งหมด 4,600 เล่ม เป็นหนังสืออ้างอิงภาษาไทย 3,300 เล่ม ภาษาอังกฤษ 1,300 เล่ม อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด 1 คน

การให้บริการหนังสืออ้างอิง ผู้ใช้สามารถหยิบหนังสืออ้างอิงจากชั้นมานั่งอ่านภายในห้องสมุด และห้องสมุดได้จัดบริการถ่ายเอกสารไว้บริเวณภายในห้องสมุดด้วย (กฤตินี วัชรโอบล, สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2535)

การดำเนินงานเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์

ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ แบ่งงานออกเป็น 6 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายเทคนิค ฝ่ายวารสารและหนังสือพิมพ์ ฝ่ายบริการ ฝ่ายเครื่องจักรกลห้องสมุด และฝ่ายโสตทัศนวัสดุ บุคลากรทั้งหมดของห้องสมุดมีจำนวน 11 คน เป็นบรรณารักษ์ 2 คน และเจ้าหน้าที่ 9 คน หนังสืออ้างอิงอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายวารสารและหนังสือพิมพ์

การคัดเลือกและการจัดหาหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ มีนโยบายในการคัด

เลือกและจัดหาหนังสืออ้างอิงทุกประเภท ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ตามหลักสูตรของคณะ โดยจัดหาหนังสืออ้างอิงชื่อเรื่องละ 1 เล่ม

การจัดทำคู่มือช่วยค้น ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ได้จัดหมู่หนังสืออ้างอิงระบบทศนิยมดิวอี้ เช่นเดียวกับหนังสือทั่วไปของห้องสมุด คู่มือช่วยค้นที่จัดทำคือ บัตรรายการ โดยนำไปจัดเรียงรวม กับบัตรรายการหนังสือทั่วไปในตู้บัตรรายการ ตามประเภทของบัตร

การจัดเก็บหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์จัดเก็บหนังสืออ้างอิง โดยจัดแยกเป็น ห้องหนังสืออ้างอิงโดยเฉพาะ ในปี พ.ศ. 2535 มีหนังสืออ้างอิงทั้งหมด 1,220 เล่ม เป็น หนังสืออ้างอิงภาษาไทย 530 เล่ม ภาษาอังกฤษ 690 เล่ม อยู่ในความรับผิดชอบของบรรณารักษ์ 1 คน และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด 2 คน

การให้บริการหนังสืออ้างอิง ผู้ใช้สามารถหยิบหนังสืออ้างอิงจากชั้นมานั่งอ่านภายในห้องอ่านหนังสืออ้างอิง และห้องสมุดได้จัดบริการถ่ายเอกสารไว้บริเวณภายในห้องสมุดด้วย (สัพเพศร์ เมืองเจริญ, สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2535)

การดำเนินงานเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดคณะครุศาสตร์

ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ แบ่งงานออกเป็น 4 งาน คือ งานพัฒนาทรัพยากร งานเทคโนโลยีห้องสมุด งานวารสารและบริการสนเทศ และงานบริการยืม-คืน บุคลากรของห้องสมุดมี ทั้งหมดจำนวน 18 คน เป็นบรรณารักษ์ 3 คน และเจ้าหน้าที่ 15 คน หนังสืออ้างอิงอยู่ในความ รับผิดชอบของงานวารสารและบริการสนเทศ

การคัดเลือกและจัดหาหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ มีนโยบายในการคัดเลือกและ จัดหาหนังสืออ้างอิงทุกประเภท ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษา เยอรมันที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรของคณะโดยจัดหาหนังสืออ้างอิงชื่อเรื่องละ 1 เล่ม

การจัดทำคู่มือช่วยค้น ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ ได้จัดหมู่หนังสืออ้างอิงระบบทศนิยมดิวอี้ เช่นเดียวกับหนังสือทั่วไปของห้องสมุด คู่มือช่วยค้นที่จัดทำคือ บัตรรายการ โดยนำไปจัดเรียงรวม กับบัตรรายการหนังสือทั่วไปในตู้บัตรรายการ ตามประเภทของบัตร และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ได้ยกเลิกการทำบัตรรายการให้กับหนังสือและสิ่งพิมพ์ทั้งหมดของ

ห้องสมุด และให้ผู้ใช้นำข้อมูล หนังสือ และสิ่งพิมพ์จากฐานข้อมูล โดยหนังสืออ้างอิงภาษาไทยจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลชื่อ TBNET ส่วนหนังสืออ้างอิงภาษาอังกฤษจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลชื่อ ENET

การจัดเก็บหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ จัดเก็บหนังสืออ้างอิงโดยจัดแยกเป็นมุมหนังสืออ้างอิงอยู่ในห้องหนังสือทั่วไป ในปี พ.ศ. 2535 มีหนังสืออ้างอิงทั้งหมด 8,344 เล่ม เป็นหนังสืออ้างอิงภาษาไทย 4,347 เล่ม ภาษาอังกฤษ 3,997 เล่ม อยู่ในความรับผิดชอบของบรรณารักษ์ 1 คน

การให้บริการหนังสืออ้างอิง ผู้ใช้สามารถหยิบหนังสืออ้างอิงจากชั้นมานั่งอ่านภายในห้องสมุดและห้องสมุดได้จัดบริการถ่ายเอกสารไว้บริเวณภายในห้องสมุดด้วย (สุวิมล ธนะผลเลิศ, สัมภาษณ์, 26 พฤศจิกายน 2535)

การดำเนินงานเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์

ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ แบ่งงานออกเป็น 2 งาน คืองานเทคนิค และงานบริการ บุคลากรทั้งหมดของห้องสมุดมีจำนวน 3 คน เป็นบรรณารักษ์ 1 คน และเจ้าหน้าที่ 2 คน หนังสืออ้างอิงอยู่ในความรับผิดชอบของงานบริการ

การคัดเลือกและการจัดหาหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ มีนโยบายในการคัดเลือกและจัดหาหนังสืออ้างอิงทุกประเภท ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรของคณะ โดยจัดหาหนังสืออ้างอิงชื่อเรื่องละ 1 เล่ม

การจัดทำคู่มือช่วยค้น ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ได้จัดหมู่หนังสืออ้างอิงระบบทศนิยมดิวอี้ เช่นเดียวกับหนังสือทั่วไปของห้องสมุด คู่มือช่วยค้นที่จัดทำคือ บัตรรายการ โดยนำไปจัดเรียงรวมกับบัตรรายการหนังสือทั่วไปในตู้บัตรรายการ ตามประเภทของบัตร

การจัดเก็บหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ จัดเก็บหนังสืออ้างอิงโดยจัดแยกเป็นมุมหนังสืออ้างอิงอยู่ในห้องหนังสือทั่วไป ในปี พ.ศ. 2535 มีหนังสืออ้างอิงทั้งหมดประมาณ 594 เล่ม เป็นหนังสืออ้างอิงภาษาไทย 307 เล่ม ภาษาอังกฤษ 287 เล่ม อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด 1 คน

การให้บริการหนังสืออ้างอิง ผู้ใช้สามารถหยิบหนังสืออ้างอิงจากชั้นมานั่งอ่านภายใน

ห้องสมุด และห้องสมุดได้จัดบริการถ่ายเอกสารไว้บริเวณด้านหน้าประตูทางเข้าห้องสมุด (นิตยา เหล็กแก้ว, สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2535)

การดำเนินงานเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์

ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ แบ่งงานออกเป็น 6 แผนก คือ แผนกจัดหาทรัพยากรห้องสมุด แผนกเทคนิค แผนกวารสาร แผนกสิ่งพิมพ์อ้างอิง แผนกบริการ และแผนกธุรการ บุคลากรทั้งหมดของห้องสมุดมีจำนวน 6 คน เป็นบรรณารักษ์ 1 คน และเจ้าหน้าที่ 5 คน หนังสืออ้างอิงอยู่ในความรับผิดชอบของแผนกสิ่งพิมพ์อ้างอิง

การคัดเลือกและการจัดหาหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มีนโยบายในการคัดเลือกและจัดหาหนังสืออ้างอิงทุกประเภท ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรของคณะโดยจัดหาหนังสืออ้างอิงชื่อเรื่องละ 1-2 เล่ม

การจัดทำคู่มือช่วยค้น ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ ได้จัดทำหนังสืออ้างอิงระบบรัฐสภาอเมริกัน เช่นเดียวกับหนังสือทั่วไปของห้องสมุด คู่มือช่วยค้นที่จัดทำ คือ บัตรรายการ โดยนำไปจัดเรียงแยกชั้นต่างหากจากบัตรรายการหนังสือทั่วไปในตู้บัตรรายการ ตามประเภทของบัตร

การจัดเก็บหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์จัดเก็บหนังสืออ้างอิงโดยจัดแยกเป็นมุมหนังสืออ้างอิงอยู่ในห้องหนังสือทั่วไป ในปี พ.ศ. 2535 มีหนังสืออ้างอิงทั้งหมด 3,800 เล่ม เป็นหนังสืออ้างอิงภาษาไทย 1,700 เล่ม ภาษาอังกฤษ 2,100 เล่ม อยู่ในความรับผิดชอบของบรรณารักษ์ 1 คนและเจ้าหน้าที่ห้องสมุด 1 คน

การให้บริการหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดไม่อนุญาตให้ยืมหนังสืออ้างอิงออกนอกห้องสมุด ยกเว้นอาจารย์ให้ยืมออกไปได้ 1-2 วัน โดยพิจารณาตามความเหมาะสมเฉพาะราย ผู้ใช้สามารถหยิบหนังสืออ้างอิงจากชั้นมานั่งอ่านภายในห้องสมุดหรือนำไปถ่ายเอกสารซึ่งห้องสมุดได้จัดบริการไว้บริเวณหน้าห้องสมุด (เสาวนีย์ นุชนาจนนท์, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2535)

การดำเนินงานเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดคณะนิติศาสตร์

ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ แบ่งงานออกเป็น 7 แผนก คือ แผนกพัฒนาทรัพยากร แผนก

วิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการ แผนกลังพิมพ์ต่อเนื่อง แผนกเทคโนโลยีห้องสมุด แผนก
โสตทัศนวัสดุ แผนกบริการยืม-คืน และแผนกธุรการ บุคลากรทั้งหมดของห้องสมุดมีจำนวน 7 คน
เป็นบรรณารักษ์ 1 คน และเจ้าหน้าที่ 6 คน หนังสืออ้างอิงอยู่ในความรับผิดชอบของแผนกลังพิมพ์
ต่อเนื่อง

การคัดเลือกและการจัดหาหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์มีนโยบายในการคัด
เลือก และจัดหาหนังสืออ้างอิงทุกประเภท ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศส ที่สอดคล้อง
คลึงกับเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรของคณะ โดยจัดหาหนังสืออ้างอิงชื่อเรื่องละ 1 เล่ม

การจัดทำคู่มือช่วยค้น ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ ได้จัดหมู่หนังสืออ้างอิงทั่วไประบบรัฐสภา
อเมริกัน เช่นเดียวกับหนังสือทั่วไปของห้องสมุด และจัดหมู่หนังสืออ้างอิงทางด้านนิติศาสตร์ ระบบ
ซิลเลอร์ (Schiller) เช่นเดียวกับหนังสือทั่วไป ทางด้านนิติศาสตร์ของห้องสมุด คู่มือช่วยค้นที่
จัดทำ คือ บัตรรายการ โดยนำไปจัดเรียงร่วมกับบัตรรายการหนังสือทั่วไปในตู้บัตรรายการ ตาม
ประเภทของโคตร

การจัดเก็บหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จัดเก็บหนังสืออ้างอิงโดยจัดแยกเป็น
ห้องหนังสืออ้างอิงโดยเฉพาะ ในปี พ.ศ. 2535 มีหนังสืออ้างอิงทั้งหมด 2,500 เล่ม เป็น
หนังสืออ้างอิงภาษาไทย 1,700 เล่ม ภาษาอังกฤษ 800 เล่ม อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่
ห้องสมุด 2 คน

การให้บริการหนังสืออ้างอิง ผู้ใช้สามารถหยิบหนังสืออ้างอิงจากชั้นน่านั่งอ่านภายใน
ห้องอ่านหนังสืออ้างอิง และห้องสมุดได้จัดบริการถ่ายเอกสารไว้บริเวณภายในห้องสมุดด้วย
(สรุภญา จีระพันธ์, สัมภาษณ์, 16 พฤศจิกายน 2535)

การดำเนินงานเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์

ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ แบ่งงานออกเป็น 5 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายพัฒนา
ทรัพยากร ฝ่ายเทคนิค ฝ่ายบริการ และฝ่ายเทคโนโลยี บุคลากรทั้งหมดของห้องสมุดมีจำนวน
9 คน เป็นบรรณารักษ์ 2 คน และเจ้าหน้าที่ 7 คน หนังสืออ้างอิงอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่าย
บริการ

การคัดเลือกและการจัดหาหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์มีนโยบายในการคัดเลือกและจัดหาหนังสืออ้างอิงทุกประเภท ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสืออ้างอิงภาษาอังกฤษที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรของคณะ โดยจัดหาหนังสืออ้างอิงชื่อเรื่องละ 1 เล่ม

การจัดทำคู่มือช่วยค้น ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ได้จัดหมู่หนังสืออ้างอิงระบบรัฐสภาอเมริกัน เช่นเดียวกับหนังสือทั่วไปของห้องสมุด คู่มือช่วยค้นที่จัดทำ คือ บัตรรายการ โดยนำไปจัดเรียงร่วมกับบัตรรายการหนังสือทั่วไปในตู้บัตรรายการ ตามประเภทของบัตร

การจัดเก็บหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ จัดเก็บหนังสืออ้างอิงโดยจัดแยกเป็นห้องหนังสืออ้างอิงโดยเฉพาะ ในปี พ.ศ. 2535 มีหนังสืออ้างอิงทั้งหมด 2,400 เล่ม เป็นหนังสืออ้างอิงภาษาไทย 200 เล่ม ภาษาอังกฤษ 2,200 เล่ม อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

การให้บริการหนังสืออ้างอิง ผู้ใช้สามารถหยิบหนังสืออ้างอิงจากชั้นมานั่งอ่านภายในห้องอ่านหนังสืออ้างอิง และห้องสมุดได้จัดบริการถ่ายเอกสารไว้บริเวณภายในห้องสมุดด้วย (ภัทรภร จงเฟื่องปรีดญา, สัมภาษณ์, 11 พฤศจิกายน 2535)

การดำเนินงานเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์

ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์แบ่งงานออกเป็น 6 งาน คือ งานบริหารและธุรการ งานจัดหมู่และทำบัตรรายการ งานบริการสืบค้น งานบริการยืมระหว่างห้องสมุด งานวารสาร และงานเทคโนโลยีห้องสมุด บุคลากรทั้งหมดของห้องสมุดมีจำนวน 8 คน เป็นบรรณารักษ์ 2 คน และเจ้าหน้าที่ 6 คน หนังสืออ้างอิงอยู่ในความรับผิดชอบของงานวารสาร

การคัดเลือกและการจัดหาหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ มีนโยบายในการคัดเลือกและจัดหาหนังสืออ้างอิงทุกประเภท ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาการตามหลักสูตรของคณะ โดยจัดหาหนังสืออ้างอิงชื่อเรื่องละ 1 เล่ม

การจัดทำคู่มือช่วยค้น ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ได้จัดหมู่หนังสืออ้างอิงภาษาไทยระบบทศนิยมดิวอี้ เช่นเดียวกับหนังสือภาษาไทยทั่วไปของห้องสมุด และจัดหมู่หนังสืออ้างอิงภาษาอังกฤษ

ระบบรัฐสภาอเมริกัน เช่นเดียวกับหนังสือภาษาอังกฤษทั่วไปของห้องสมุด คู่มือช่วยค้นที่จัดทำคือ บัตรรายการ โดยนำไปจัดเรียงแยกชั้นต่างหากจากบัตรรายการหนังสือทั่วไปในชั้นบัตรรายการ ตามประเภทของบัตรและห้องสมุดได้นำหนังสืออ้างอิง จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูล ซึ่งเป็นฐานข้อมูลรวมของหนังสือทั่วไปและสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด โดยหนังสืออ้างอิงภาษาไทยจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลชื่อ TBNET ส่วนหนังสืออ้างอิงภาษาอังกฤษจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลชื่อ BOOK ซึ่งปัจจุบันผู้ใช้สามารถสืบค้นข้อมูลได้ด้วยตนเอง

การจัดเก็บหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์จัดเก็บหนังสืออ้างอิงโดยจัดแยกเป็นมุมหนังสืออ้างอิงอยู่ในห้องหนังสือทั่วไป ในปี พ.ศ. 2535 มีหนังสืออ้างอิงทั้งหมดประมาณ 4,600 เล่ม เป็นหนังสืออ้างอิงภาษาไทย 2,440 เล่ม ภาษาอังกฤษ 2,160 เล่ม อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด 1 คน

การให้บริการหนังสืออ้างอิง ผู้ใช้สามารถหยิบหนังสืออ้างอิงจากชั้นมาอ่านภายในห้องสมุด และห้องสมุดได้จัดบริการถ่ายเอกสารไว้บริเวณทางออกของห้องสมุดด้วย (ปกษ์สุน นาคกรทรน. สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2535)

การดำเนินงานเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์

ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ แบ่งงานออกเป็น 9 งาน คือ งานบริหาร งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด งานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำบัตรรายการ งานวารสาร งานบริการค้นคว้าอ้างอิง งานบริการจ่าย-รับ งานเทคโนโลยีห้องสมุด งานโสตทัศนศึกษา และงานบริการพิเศษ บุคลากรทั้งหมดของห้องสมุดมีจำนวน 20 คน เป็นบรรณารักษ์ 5 คนและเจ้าหน้าที่ 15 คน หนังสืออ้างอิงอยู่ในความรับผิดชอบของงานบริการค้นคว้าอ้างอิง

การคัดเลือกและการจัดหาหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มีนโยบายในการคัดเลือกและจัดหาหนังสืออ้างอิงทุกประเภท ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรของคณะ โดยจัดหาหนังสืออ้างอิงชื่อเรื่องละ 1 เล่ม

การจัดทำคู่มือช่วยค้น ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ได้จัดหมู่หนังสืออ้างอิงระบบหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน (National Library of Medicine Classification) เช่นเดียวกับ

กับหนังสือทั่วไปของห้องสมุด คู่มือช่วยค้นที่จัดทำคือบัตรรายการ นำไปจัดเรียงร่วมกับบัตรรายการ หนังสือทั่วไปในตู้บัตรรายการ ตามประเภทของบัตร และห้องสมุดได้นำหนังสืออ้างอิงจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลรวมชื่อว่า Mono Database ซึ่งเป็นฐานข้อมูลบรรณานุกรมของหนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง ในปัจจุบันสามารถสืบค้นโดยใช้ระบบ LAN

การจัดเก็บหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์จัดเก็บหนังสืออ้างอิง โดยจัดแยกเป็นมุมหนังสืออ้างอิงอยู่ในห้องหนังสือทั่วไป ในปี พ.ศ. 2535 มีหนังสืออ้างอิงทั้งหมดประมาณ 3,000 เล่ม เป็นหนังสืออ้างอิงภาษาไทย 600 เล่ม ภาษาอังกฤษ 2,400 เล่ม อยู่ในความรับผิดชอบของบรรณารักษ์ 1 คน

การให้บริการหนังสืออ้างอิง ผู้ใช้สามารถหยิบหนังสืออ้างอิงจากชั้นมานั่งอ่านภายในห้องสมุด และห้องสมุดได้จัดบริการถ่ายเอกสารไว้บริเวณภายในห้องสมุดด้วย (จีระ อินทโกสม, สัมภาษณ์, 17 ธันวาคม 2535)

การดำเนินงานเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดคณะสัตวแพทยศาสตร์

ห้องสมุดคณะสัตวแพทยศาสตร์ แบ่งงานออกเป็น 6 ฝ่าย คือ ฝ่ายพัฒนาทรัพยากร ฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากร ฝ่ายสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง ฝ่ายบริการยืม-คืน ฝ่ายเทคโนโลยีห้องสมุด และฝ่ายโสตทัศนวัสดุ (อยู่ในระหว่างดำเนินการ) บุคลากรทั้งหมดของห้องสมุดมีจำนวน 8 คน เป็นบรรณารักษ์ 2 คน และเจ้าหน้าที่ 6 คน หนังสืออ้างอิงอยู่ในความรับผิดชอบร่วมกันของฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรและฝ่ายบริการยืม-คืน

การคัดเลือกและการจัดหาหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะสัตวแพทยศาสตร์ มีนโยบายในการคัดเลือกและจัดหาหนังสืออ้างอิงทุกประเภท ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรของคณะ โดยจัดหาหนังสืออ้างอิงชื่อเรื่องละ 1 เล่ม

การจัดทำคู่มือช่วยค้น ห้องสมุดคณะสัตวแพทยศาสตร์ ได้จัดหมู่หนังสืออ้างอิงระบบรัฐสภาอเมริกัน เช่นเดียวกับหนังสือทั่วไปของห้องสมุด คู่มือช่วยค้นที่จัดทำคือ บัตรรายการ โดยนำไปจัดเรียงร่วมกับบัตรรายการหนังสือทั่วไปในตู้บัตรรายการ ตามประเภทของบัตร และห้องสมุดได้นำหนังสืออ้างอิงจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลซึ่งเป็นฐานข้อมูลรวมของหนังสือทั่วไปและสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด

โดยหนังสืออ้างอิงภาษาไทยจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลชื่อ Book ส่วนหนังสืออ้างอิงภาษาอังกฤษจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลชื่อ BNET ซึ่งปัจจุบันผู้ใช้สามารถสืบค้นข้อมูลได้ด้วยตนเอง

การจัดเก็บหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะสัตวแพทยศาสตร์ จัดเก็บหนังสืออ้างอิง โดยจัดแยกเป็นมุมหนังสืออ้างอิงอยู่ในห้องหนังสือทั่วไป ในปี พ.ศ.2535 มีหนังสืออ้างอิงทั้งหมด 566 เล่ม เป็นหนังสืออ้างอิงภาษาไทย 135 เล่ม ภาษาอังกฤษ 431 เล่ม อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด 1 คน

การให้บริการหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดอนุญาตให้ผู้ใช้ยืมหนังสืออ้างอิงออกนอกห้องสมุดได้ครั้งละ 1 เล่ม เป็นเวลา 1 คืน โดยยืมก่อนห้องสมุดปิด 1 ชั่วโมง และส่งคืนในวันรุ่งขึ้นก่อนเวลา 9.00 น. และผู้ใช้สามารถนำหนังสืออ้างอิงไปถ่ายเอกสารซึ่งห้องสมุดจัดบริการไว้บริเวณหน้าห้องสมุด (เปล่งศรี อิงคนินันท์, สัมภาษณ์, 20 พฤศจิกายน 2535)

การดำเนินงานเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดคณะทันตแพทยศาสตร์

ห้องสมุดคณะทันตแพทยศาสตร์ แบ่งงานออกเป็น 4 งาน คือ งานเทคนิค งานบริการ งานวารสาร และงานเทคโนโลยีห้องสมุด บุคลากรทั้งหมดของห้องสมุดมีจำนวน 4 คน เป็นบรรณารักษ์ 2 คน และเจ้าหน้าที่ 2 คน หนังสืออ้างอิงอยู่ในความรับผิดชอบของงานบริการ

การคัดเลือกและการจัดหาหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะทันตแพทยศาสตร์ มีนโยบายในการคัดเลือกและจัดหาหนังสืออ้างอิงทุกประเภท ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรของคณะ โดยจัดหาหนังสืออ้างอิงชื่อเรื่องละ 1 เล่ม

การจัดทำคู่มือช่วยค้น ห้องสมุดคณะทันตแพทยศาสตร์ได้จัดทำหนังสืออ้างอิงระบบรัฐสภาอเมริกัน เช่นเดียวกับหนังสือทั่วไปของห้องสมุด คู่มือช่วยค้นที่จัดทำ คือ บัตรรายการ โดยนำไปจัดเรียงร่วมกับบัตรรายการหนังสือทั่วไปในตู้บัตรรายการ ตามประเภทของบัตร

การจัดเก็บหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะทันตแพทยศาสตร์ จัดเก็บหนังสืออ้างอิงโดยจัดแยกเป็นมุมหนังสืออ้างอิงอยู่ในห้องหนังสือทั่วไป ในปี พ.ศ. 2535 มีหนังสืออ้างอิงทั้งหมด 430 เล่ม เป็นหนังสืออ้างอิงภาษาไทย 130 เล่ม ภาษาอังกฤษ 300 เล่ม อยู่ในความรับผิดชอบของบรรณารักษ์ 1 คน

การให้บริการหนังสืออ้างอิง ผู้ใช้สามารถหยิบหนังสืออ้างอิงจากชั้นมานั่งอ่านภายในห้องสมุด และห้องสมุดได้จัดบริการถ่ายเอกสารไว้บริเวณภายในห้องสมุดด้วย (รัฐทิพย์ สุขน, สัมภาษณ์, 11 พฤศจิกายน 2535)

การดำเนินงานเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์

ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ไม่มีการแบ่งงาน เนื่องจากยังเป็นห้องสมุดที่มีขนาดเล็ก บุคลากรทั้งหมดของห้องสมุดมีจำนวน 4 คน เป็นบรรณารักษ์ 1 คน และเจ้าหน้าที่ 3 คน

การคัดเลือกและการจัดหาหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์มีนโยบายในการคัดเลือกและจัดหาหนังสืออ้างอิงร่วมกับห้องสมุด คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยจัดหาหนังสืออ้างอิงทุกประเภท ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรของคณะ โดยจัดหาหนังสืออ้างอิงชื่อเรื่องละ 1 เล่ม

การจัดทำคู่มือช่วยค้น ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ได้จัดหมู่หนังสืออ้างอิงระบบรัฐสภาอเมริกัน เช่นเดียวกับหนังสือทั่วไปของห้องสมุด คู่มือช่วยค้นที่จัดทำคือ บัตรรายการ โดยนำไปจัดเรียงแยกชั้นต่างหากจากบัตรรายการหนังสือทั่วไปในตู้บัตรรายการตามประเภทของบัตร

การจัดเก็บหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ จัดเก็บหนังสืออ้างอิงโดยจัดแยกเป็นมุมหนังสืออ้างอิงอยู่ในห้องหนังสือทั่วไป ในปี พ.ศ. 2535 มีหนังสืออ้างอิงทั้งหมด 1,100 เล่ม เป็นหนังสืออ้างอิงภาษาไทย 400 เล่ม ภาษาอังกฤษ 700 เล่ม อยู่ในความรับผิดชอบของบรรณารักษ์ 1 คน

การให้บริการหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดอนุญาตให้ผู้ใช้ยืมหนังสืออ้างอิงออกนอกห้องสมุดได้ครั้งละ 1 เล่ม เป็นเวลา 1 คืน และผู้ใช้สามารถนำหนังสืออ้างอิงไปถ่ายเอกสารซึ่งห้องสมุดจัดบริการไว้บริเวณภายในห้องสมุดด้วย (พรทิพย์ เมธาวัฒน์, สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2535)

การดำเนินงานเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้ง 16 แห่ง อาจกล่าวโดยสรุปดังปรากฏในตารางที่ 1 ดังต่อไปนี้

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า

ประเภทของหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดทุกแห่ง (16 แห่ง) จัดหาหนังสืออ้างอิงครบทุกประเภท จำนวนเล่มที่จัดหาต่อชื่อเรื่อง ห้องสมุดจำนวน 13 แห่งใน 16 แห่ง จัดหาหนังสืออ้างอิงชื่อเรื่องละ 1 เล่ม ยกเว้นห้องสมุดคณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชีและห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ จัดหาหนังสืออ้างอิงชื่อเรื่องละ 1-2 เล่ม และห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์จัดหาหนังสืออ้างอิงชื่อเรื่องละ 1-10 เล่ม

ปริมาณหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดจำนวน 9 แห่งใน 16 แห่ง มีปริมาณหนังสืออ้างอิงภาษาอังกฤษมากกว่าหนังสืออ้างอิงภาษาไทยยกเว้นหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ ห้องสมุดคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ และห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ มีปริมาณหนังสืออ้างอิงภาษาไทยมากกว่าหนังสืออ้างอิงภาษาอังกฤษ

ระบบการจัดหมู่ ห้องสมุดจำนวน 7 แห่ง จัดหมู่หนังสืออ้างอิงระบบรัฐสภาอเมริกัน รองลงมา ห้องสมุดจำนวน 6 แห่ง จัดหมู่หนังสืออ้างอิงระบบทศนิยมดิวอี้ ยกเว้นห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จัดหมู่หนังสืออ้างอิงระบบรัฐสภาอเมริกันและระบบซีแอลเอ ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์จัดหมู่หนังสืออ้างอิงระบบทศนิยมดิวอี้และระบบรัฐสภาอเมริกัน และห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์จัดหมู่หนังสืออ้างอิงระบบหอสมุดแพทยแห่งชาติอเมริกัน

สถานที่จัดเก็บ ห้องสมุดจำนวน 11 แห่งใน 16 แห่ง จัดเก็บหนังสืออ้างอิงโดยจัดเป็นมุมหนังสืออ้างอิงอยู่ในห้องหนังสือทั่วไป ยกเว้นหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ และห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ จัดเก็บหนังสืออ้างอิงโดยจัดเป็นห้องหนังสืออ้างอิงโดยเฉพาะ

คู่มือช่วยค้น ห้องสมุดทุกแห่ง (16 แห่ง) จัดทำคู่มือช่วยค้นหนังสืออ้างอิงประเภทบัตรรายการ และห้องสมุด 5 แห่ง จัดทำฐานข้อมูลเป็นคู่มือช่วยค้นเพิ่มเติม

การให้บริการหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดส่วนใหญ่ ไม่อนุญาตให้ยืมหนังสืออ้างอิงออกนอกห้องสมุด ยกเว้นห้องสมุดคณะสัตวแพทยศาสตร์ และห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ อนุญาตให้ยืมหนังสืออ้างอิงออกนอกห้องสมุดได้ 1 เล่มต่อ 1 คืน และห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ที่อนุญาตให้เฉพาะอาจารย์

ฮิมได้ 1-2 วัน ตามความเหมาะสม

บุคลากรที่รับผิดชอบ ห้องสมุดจำนวน 6 แห่งมีเฉพาะบรรณารักษ์เป็นผู้รับผิดชอบการให้บริการหนังสืออ้างอิง ซึ่งเท่ากับจำนวนห้องสมุดที่มีเฉพาะเจ้าหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบ และมีห้องสมุดจำนวน 4 แห่ง ที่มีทั้งบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ร่วมกันรับผิดชอบการให้บริการหนังสืออ้างอิง

ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ ห้องสมุดจำนวน 8 แห่งใน 16 แห่ง จัดหนังสืออ้างอิงอยู่ในความรับผิดชอบของงานบริการ ยกเว้นห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ อยู่ในความรับผิดชอบของงานเทคนิค ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์อยู่ในความรับผิดชอบของงานวารสารและหนังสือพิมพ์ ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ อยู่ในความรับผิดชอบของงานสิ่งพิมพ์อ้างอิง ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์อยู่ในความรับผิดชอบของงานสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์อยู่ในความรับผิดชอบของงานวารสาร ห้องสมุดคณะสัตวแพทยศาสตร์อยู่ในความรับผิดชอบร่วมกันของงานวิเคราะห์ทรัพยากร และงานบริการฮิม-คีน ส่วนห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ไม่ได้จัดหนังสืออ้างอิงให้อยู่ในความรับผิดชอบของงานใด เนื่องจากยังไม่มีภาระแบ่งงานภายในห้องสมุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะคือ งานวิจัยเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงทั่วไป และงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการใช้หนังสืออ้างอิงในงานบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุด

1. งานวิจัยเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงทั่วไป

งานวิจัยในประเทศไทย รวบรวมได้ 5 เรื่องได้แก่

ฉวีลักษณ์ ศาตะมัย (2509) ศึกษาเรื่องการผลิตและการใช้หนังสืออ้างอิงของไทย ผู้วิจัยได้สำรวจการผลิตหนังสืออ้างอิง ตั้งแต่ พ.ศ. 2384-2508 พบว่าหนังสืออ้างอิงประเภทที่มีผู้ใช้มากคือ พจนานุกรมและสารานุกรม พจนานุกรมของไทยมีผู้ผลิตมาก แต่สารานุกรมมีผู้ผลิตน้อย หนังสืออ้างอิงบางประเภท เช่น วรรณกรรม บรรณานุกรม และหนังสืออ้างอิงทางศิลปะมีผู้ต้องการใช้มาก แต่มีผู้จัดทำน้อยจึงทำให้เกิดปัญหาในเรื่องเครื่องมือช่วยค้นคว้า ผู้ใช้มีโอกาสรู้จักหนังสืออ้างอิงน้อยเพราะยังขาดการวิจารณ์หนังสืออ้างอิง ใช้หนังสืออ้างอิงน้อย

เนื่องจากไม่รู้จักหนังสืออ้างอิงแต่ละประเภทที่จะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และการผลิตหนังสืออ้างอิงมุ่งด้านปริมาณมากกว่าคุณภาพ ผู้ผลิตไม่สำรวจความต้องการของผู้ใช้ก่อนจึงทำให้มีหนังสืออ้างอิงมากในบางประเภทและบางสาขาวิชาเท่านั้น

เพ็ญจันทร์ ศิริขุมแสง (2515) ศึกษาเรื่องการสำรวจหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2513 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ห้องสมุดวิทยาลัยครูบางแห่งทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีหนังสืออ้างอิงไม่ครบทุกประเภทและมีจำนวนน้อย และไม่ทันสมัยมากนัก หนังสืออ้างอิงที่ใช้ในการตอบคำถามมากที่สุดได้แก่ พจนานุกรม รองลงมาคือสารานุกรม และหนังสืออ้างอิงทางภูมิศาสตร์ ส่วนหนังสืออ้างอิงที่ใช้น้อยที่สุดคือหนังสือทำเนียบนาม

ศิริพร สุวรรณะ (2521) ศึกษาเรื่องการประเมินคุณค่าหนังสืออ้างอิงที่พิมพ์ในประเทศไทยโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของหนังสืออ้างอิงที่พิมพ์ในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2426-2520 จำนวน 378 ชื่อเรื่อง จากห้องสมุดมหาวิทยาลัย 11 แห่ง ผลการวิจัยพบว่าหนังสืออ้างอิงส่วนใหญ่มีคุณภาพดี หนังสืออ้างอิงที่ผลิตมากที่สุดคือ หนังสืออ้างอิงประเภทพจนานุกรม รองลงมาคือหนังสืออ้างอิงในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ซึ่งส่วนใหญ่ผลิตเพื่อนักเรียนและประชาชนทั่วไป จึงไม่เอื้ออำนวยต่อการค้นคว้าของนักวิจัยและนักศึกษาในระดับสูง ส่วนสารานุกรม วรรณคดีและสาระสังเขปและหนังสือรายปี ยังมีจำนวนผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการ ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้มีการกำหนดมาตรฐานการจัดพิมพ์หนังสืออ้างอิงขึ้น ซึ่งจะช่วยจัดซื้อบอกพร้อมต่าง ๆ ในการผลิตหนังสืออ้างอิงให้หมดสิ้นไป

บุญทิศา สุขสงเคราะห์ (2530) ศึกษาเรื่องการใช้หนังสืออ้างอิงของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ ปัญหาในการใช้ ความต้องการในการใช้ และเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการใช้บริการหนังสืออ้างอิง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 75.62 เคยใช้หนังสืออ้างอิงโดยมีความถี่ในการใช้น้อยกว่าเดือนละ 1-2 ครั้ง ประเภทของหนังสืออ้างอิงที่นักศึกษาใช้มาก คือพจนานุกรม รองลงมาคือสิ่งพิมพ์รัฐบาล และบรรณานุกรมตามลำดับ ส่วนประเภทที่ใช้น้อยที่สุด คือนามานุกรมหรือทำเนียบนาม วัตถุประสงค์ในการใช้หนังสืออ้างอิงคือ เพื่อทำรายงาน รองลงมาคือเพื่อประกอบวิชาที่เรียนและเพื่อเพิ่มเติมความรู้ ความลำดับ ปัญหาที่นักศึกษาประสบในการใช้หนังสืออ้างอิงมากที่สุดคือไม่ทราบวิธีใช้หนังสือ

อ้างอิงแต่ละเล่ม รองลงมาคือ ไม่ทราบว่าหนังสืออ้างอิงแต่ละประเภทให้ข้อมูลอะไรบ้าง และไม่ทราบว่าประเด็นเรื่องที่ต้องการได้จากหนังสืออ้างอิงเล่มใด นักศึกษาต้องการให้ห้องสมุดจัดหาหนังสืออ้างอิงที่ทันสมัยกว่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน และต้องการหนังสืออ้างอิงที่ให้ความรู้ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน

กุลวรา ชุพงศ์ไพโรจน์ (2533) ศึกษาเรื่องการศึกษความสัมพันธ์ระหว่าง การจัดหาและการใช้หนังสืออ้างอิงของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปริมาณและประเภทของหนังสืออ้างอิง ของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่จัดหาเข้าห้องสมุด เพื่อสำรวจปริมาณและประเภทของหนังสืออ้างอิงของผู้ใช้บริการห้องสมุด และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดหาและการใช้หนังสืออ้างอิงของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่จัดหาเข้ามาระหว่างปี พ.ศ. 2514-2527 ผลการวิจัยพบว่าการจัดหาหนังสืออ้างอิงภาษาต่างประเทศมากกว่าหนังสืออ้างอิงภาษาไทย หนังสืออ้างอิงภาษาต่างประเทศ ที่จัดหาเข้ามาเป็นจำนวนมากที่สุดคือหมวด K กฎหมาย รองลงมาคือหมวด P ภาษาและวรรณคดี และหมวด U ประวัติศาสตร์ทั่วไปและประวัติศาสตร์โลกเก่า ตามลำดับ ในด้านการใช้พบว่าการใช้หนังสืออ้างอิงภาษาไทยมากกว่าหนังสืออ้างอิงภาษาต่างประเทศ หนังสืออ้างอิงภาษาไทยที่มีการใช้มากที่สุด คือ หมวด K กฎหมาย รองลงมาคือ หมวด D ประวัติศาสตร์ทั่วไปและประวัติศาสตร์โลกเก่า และหมวด Q วิทยาศาสตร์ ตามลำดับ ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างการจัดหาและการใช้หนังสืออ้างอิงพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า ประเภทของหนังสืออ้างอิงที่ผู้ใช้ห้องสมุด มหาวิทยาลัยใช้กับมากที่สุด คือ พจนานุกรม ส่วนหนังสืออ้างอิงที่บรรณารักษ์ใช้ในการตอบคำถามมากที่สุดในห้องสมุดประเภทต่าง ๆ และห้องสมุดวิทยาลัยคือพจนานุกรม เช่นเดียวกัน สำหรับวัตถุประสงค์ในการใช้หนังสืออ้างอิงพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยใช้หนังสืออ้างอิงโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบการทำรายงานมากที่สุด โดยมีความถี่ในการใช้น้อยกว่าเดือนละ 1-2 ครั้ง ในด้านภาษาพบว่าการใช้หนังสืออ้างอิงภาษาไทยมากกว่าหนังสืออ้างอิงภาษาต่างประเทศ

งานวิจัยในต่างประเทศ รวบรวมได้ 4 เรื่อง ได้แก่

Nolan (1962) ได้อ้างถึงผลของการสำรวจเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงที่จัดทำโดยคณะกรรมการของแผนกบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน

ปรากฏว่าหนังสืออ้างอิงที่ใช้ค้นคว้ามากที่สุดได้แก่ อักษรานุกรมชีวประวัติ รองลงมาคือพจนานุกรมเฉพาะวิชา สารานุกรม ตระชนีและทำเนียบนาม ตามลำดับ

Olsen (1965) ได้ทำการสำรวจห้องสมุดเฉพาะในสหรัฐอเมริกาจำนวน 26 แห่ง พบว่าห้องสมุดเหล่านั้นมีหนังสืออ้างอิงโดยเฉลี่ยประมาณ 1,390 เล่ม อัตราส่วนของหนังสืออ้างอิงคิดเป็นร้อยละ 8.4 ของหนังสือทั้งหมด และได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงว่า หนังสืออ้างอิงที่มีอยู่ในห้องสมุดแต่ละแห่งควรเป็นหนังสืออ้างอิงเฉพาะวิชา หนังสืออ้างอิงจะมีจำนวนมากหรือน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับขนาดของห้องสมุด

Miller (1983) ได้ศึกษาเพื่อประเมินคุณค่าการใช้ประโยชน์ของสารานุกรมที่มีชื่อเสียงและหลายเล่มจบจำนวน 5 ชื่อ ในการหาคำตอบสำหรับคำถามอ้างอิงเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ (Copyright) จาก Champaign-Urbana, Illinois Libraries โดยบทความเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ในสารานุกรมแต่ละชื่อ จะปรากฏในหัวข้อ "Copyright" ผลการศึกษาพบว่า Encyclopaedia Britannica มีข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและทฤษฎีมากที่สุดแต่เป็นบทความที่ล้ำสมัยซึ่งไม่มีประโยชน์สำหรับตอบคำถามเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ที่ทันสมัยส่วน Collier's Encyclopedia มีข้อมูลเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ในเรื่องประวัติความเป็นมาและทฤษฎีน้อย แต่มีประโยชน์สำหรับการตอบคำถามอ้างอิงโดยทั่วไปเกี่ยวกับลิขสิทธิ์มีความทันสมัย ส่วนเล่มอื่น ๆ มีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องลิขสิทธิ์น้อยมากที่จะเป็นประโยชน์สำหรับตอบคำถามอ้างอิง

Bailey (1985) ได้ศึกษาเรื่องการจัดหาและการใช้สารานุกรมในห้องสมุดมหาวิทยาลัยขนาดเล็กที่สอนในระดับปริญญาตรีมีหนังสือตั้งแต่ 100,000 เล่ม ถึง 300,000 เล่ม จำนวน 75 แห่ง ใน 37 รัฐ ผลการวิจัยพบว่า สารานุกรมที่ทุกห้องสมุดจัดหาไว้เรียงตามลำดับได้ดังนี้ Encyclopedia Americana, Collier's Encyclopedia, New Britannica Encyclopedia, World Book Encyclopedia, Academic American Encyclopedia, Encyclopedia Britannica (14th ed.) และ Chambers' Encyclopedia ห้องสมุดทุกแห่งต้องการมีสารานุกรมประมาณ 4-5 ชื่อเรื่องแตกต่างกันออกไป สารานุกรมส่วนใหญ่จะใช้ตอบคำถามเกี่ยวกับหัวเรื่องที่เป็นพื้นฐานเบื้องต้นและใช้ไม่บ่อยมากนัก ส่วนมากใช้ดูภาพประกอบหรือเพื่อหาข้อมูลที่ต้องการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า ประเภทของหนังสืออ้างอิงที่ใช้ค้นคว้ามากที่สุด คือ อักษรานุกรมชีวประวัติ สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยพบว่า สารานุกรมที่ห้องสมุดส่วนใหญ่จัดหาไว้ให้บริการมากที่สุด คือ Encyclopedia Americana ในด้านการประเมินคุณค่าการใช้ประโยชน์จากสารานุกรมในการหาคำตอบเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ พบว่า Encyclopedia Britannica มีข้อมูลในเรื่องดังกล่าวมาก แต่ไม่ค่อยมีความทันสมัย ในขณะที่ Collier's Encyclopedia มีข้อมูลน้อย แต่มีความทันสมัยในการตอบคำถามในเรื่องดังกล่าวมาก หนังสืออ้างอิงที่มีในห้องสมุดแต่ละแห่งควรเป็นหนังสืออ้างอิงเฉพาะวิชาโดยจะมีปริมาณเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับขนาดของห้องสมุด

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้หนังสืออ้างอิง โดยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา การใช้บริการห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แก่ งานวิจัยของ

สุพันธ์ กิติรี (2520) ศึกษาเรื่องการสำรวจการอ่านของนิสิตชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อสำรวจแนวทางการอ่านโดยทั่วไปของนิสิต ปัญหาและอุปสรรคต่อการอ่าน การใช้ห้องสมุดและความคิดเห็นต่อห้องสมุดที่ใช้ประจำ ผลการวิจัยพบว่านิสิตคณะอักษรศาสตร์ ส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างด้วยการอ่านหนังสือ จุดประสงค์ของนิสิตในการอ่านหนังสือเพื่อประกอบการเรียนตามหลักสูตร ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่นิสิตเลือกใช้ประจำพบว่านิสิตเลือกใช้นิตยสารเป็นลำดับที่ 4 รองลงมาจากตำราและหนังสือวิชาการและหนังสือพิมพ์ ในด้านภาษาพบว่านิสิตส่วนใหญ่ใช้สิ่งพิมพ์ภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือภาษาอังกฤษ และห้องสมุดที่นิสิตส่วนใหญ่ใช้ประจำคือ ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ รองลงมาคือ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ โดยเจ็ลนิสิตเห็นว่าบริการของห้องสมุดมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ในปีเดียวกัน อัญชลี แซ่มชุกกลิ่น ศึกษาเรื่องการสำรวจการอ่านของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจแนวทางการอ่านโดยทั่วไปของนิสิต ปัญหาและอุปสรรคต่อการอ่าน การใช้ห้องสมุดและความคิดเห็นต่อห้องสมุดที่ใช้ประจำ ผลการวิจัยพบว่านิสิตคณะครุศาสตร์ ส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างด้วยการอ่านหนังสือ จุดประสงค์ของนิสิต

ในการอ่านหนังสือเพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมกว้างขวางขึ้น ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่นิสิตเลือกใช้ประจำพบว่า นิสิตเลือกใช้หนังสืออ้างอิงเป็นลำดับที่ 4 รองลงมาจาก หนังสือวิชาการ หนังสือพิมพ์ และวารสารและนิตยสาร ในขณะที่เห็นว่าหนังสืออ้างอิงเป็นสิ่งพิมพ์ที่มีประโยชน์มากเป็นลำดับที่ 3 รองลงมาจากหนังสือวิชาการ และหนังสือพิมพ์ ในด้านภาษาพบว่านิสิตส่วนใหญ่ใช้สิ่งพิมพ์ภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือภาษาอังกฤษ ห้องสมุดที่นิสิตส่วนใหญ่ใช้ประจำคือ ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ รองลงมาคือ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ โดยเจ็ลนิสิตเห็นว่าบริการของห้องสมุดมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ชนิดดา โกวาทที (2531) ศึกษาเรื่องความต้องการของนิสิตอักษรศาสตร์ ในการใช้บริการห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ห้องสมุด ความต้องการและปัญหาในการใช้บริการของห้องสมุด คณะอักษรศาสตร์ ของนิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยปีการศึกษา 2529 ผลการวิจัยสรุปได้ว่านิสิตคณะอักษรศาสตร์ มีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อใช้หนังสือ รองลงมาคือเพื่อทำการบ้านหรือทำรายงานและเพื่อทบทวนบทเรียน โดยนิสิตจำนวนสูงสุด 39.78% เข้าใช้ห้องสมุดน้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ สาเหตุสำคัญที่ทำให้นิสิตเข้าใช้ห้องสมุดน้อยคือ การค้นหาสิ่งที่ต้องการไม่พบ ในด้านการใช้สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ของห้องสมุดพบว่า นิสิตใช้หนังสืออ้างอิงประเภทพจนานุกรมมากเป็นลำดับที่ 2 รองลงมาจากหนังสือทั่วไปภาษาไทย แต่ในด้านความต้องการพบว่านิสิตต้องการใช้หนังสืออ้างอิงประเภทพจนานุกรมมากที่สุด ส่วนประเภทของสิ่งพิมพ์ที่นิสิตมีความต้องการในระดับน้อย ได้แก่ บรรณานุกรม วรรณคดี สิ่งพิมพ์รัฐบาลหรือสิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัญหาที่นิสิตประสบในการใช้สิ่งพิมพ์ประเภทหนังสืออ้างอิงคือไม่ทราบวิธีใช้หนังสืออ้างอิงบางประเภท หนังสืออ้างอิงเรื่องบนชั้นมดที่และหนังสืออ้างอิงข่าวหรือฉีกขาด ซึ่งทั้ง 3 ประเด็นนี้ต่างเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า งานวิจัยของสุพันธ์ กิติรี และอัญชลี แซ่มชุกกลิ่น มีผลการวิจัยไม่สอดคล้องกัน กล่าวคือนิสิตคณะอักษรศาสตร์ มีวัตถุประสงค์ในการอ่านหนังสือเพื่อประกอบการเรียนตามหลักสูตร ส่วนนิสิตคณะครุศาสตร์อ่านหนังสือเพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมกว้างขวางขึ้น แต่นิสิตทั้ง 2 คณะเห็นว่าการอ่านหนังสือมีความสำคัญต่อการศึกษาโดยนิสิต

ส่วนใหญ่ใช้สิ่งพิมพ์ภาษาไทยมากที่สุดและใช้ห้องสมุดประจำคณะของตนเองมากที่สุด ในด้านประเภทของสิ่งพิมพ์ที่นิสิตใช้พบว่านิสิตทั้ง 2 คณะใช้หนังสืออ้างอิงค่อนข้างน้อย โดยใช้เป็นลำดับที่ 4 รองลงมาจากหนังสือวิชาการ หนังสือพิมพ์ และวารสารและนิตยสารส่วนงานวิจัยของชลิดดา โทวิทที่พบว่าผลการวิจัยแตกต่างจากงานวิจัย 2 เรื่องดังกล่าว โดยพบว่านิสิตคณะอักษรศาสตร์ใช้หนังสืออ้างอิงประเภทพจนานุกรมมากเป็นลำดับที่ 2 รองลงมาจากหนังสือทั่วไปภาษาไทย แต่มีความต้องการใช้หนังสืออ้างอิงประเภทพจนานุกรมมากที่สุด ซึ่งแสดงว่านิสิตเริ่มเห็นความสำคัญของหนังสืออ้างอิงที่มีต่อการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น

2. งานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการใช้หนังสืออ้างอิงในงานบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุด ได้แก่

ธิดา โพธิ์พุกณะ (2514) ศึกษาเรื่องบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการให้บริการช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของไทย 8 แห่ง ผลการวิจัยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ้างอิงพบว่าหนังสืออ้างอิงของห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 8 แห่ง มีปริมาณน้อยไม่เพียงพอใช้ในการค้นคว้า ผู้ใช้ประสบปัญหาเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงชำรุดและไม่ทันสมัย ต้องการให้ห้องสมุดจัดหาหนังสืออ้างอิงให้มากขึ้นโดยเฉพาะหนังสืออ้างอิงประเภทช่วยการค้นคว้า ได้แก่บรรณานุกรมและบรรณานุกรม

กรรณิการ์ สุธรรมเมธา (2524) ศึกษาเรื่องความต้องการในการใช้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของผู้ใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาการใช้บริการ ปัญหาและความต้องการในการใช้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัย 4 แห่ง ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ใช้บรรณานุกรมมากที่สุด รองลงมาคือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล และบรรณานุกรมวารสารและสาระสังเขป ส่วนนักศึกษาใช้พจนานุกรมมากที่สุด รองลงมาคือหนังสือคู่มือ และสารานุกรม ในด้านปัญหาพบว่ามหาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่งประสบปัญหาที่หนึ่งในการค้นคว้าไม่เพียงพอ การถ่ายเทอากาศไม่ดี มีเสียงรบกวน หนังสืออ้างอิงในสาขาวิชาเฉพาะมีน้อยไม่เพียงพอในการใช้ หนังสืออ้างอิงเก่าล้าสมัย และส่วนมากเป็นภาษาต่างประเทศ อาจารย์มีปัญหาในเรื่องอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการค้นคว้ามิน้อย ส่วนนักศึกษา

ประสบปัญหาช่วงเวลาในการให้บริการมีน้อยเกินไปต้องการให้ห้องสมุดจัดหาหนังสืออ้างอิงเฉพาะวิชาและหนังสืออ้างอิงภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น จัดทำคู่มือแนะนำวิธีใช้หนังสืออ้างอิง ทำรายชื่อบทความที่น่าสนใจ ทำบรรณานิทัศน์หนังสือใหม่และจัดเนื้อหาสำหรับการค้นคว้าให้เป็นสัดส่วนเฉพาะ

นภาลักษณ์ วิทวัสโพธิ์ (2531) ศึกษาเรื่องการใช้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของนักศึกษาปริญญาตรี ในหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยขอนแก่น วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาการใช้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ความพึงพอใจ ความต้องการ และปัญหาในการใช้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของนักศึกษาปริญญาตรี ในหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาใช้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าน้อยเพียงร้อยละ 18.2 ปัญหาที่นักศึกษาประสบมักเป็นเรื่องของความบกพร่องในการให้บริการของบรรณารักษ์ สถานที่ให้บริการตั้งอยู่ในที่ที่ไม่เหมาะสม และบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าไม่น่าสนใจ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ้างอิงพบว่า นักศึกษาต้องการให้เพิ่มจำนวนหนังสืออ้างอิงเฉพาะวิชา รองลงมาคือปรับปรุงหนังสืออ้างอิงให้ทันสมัย และจัดเก็บหนังสืออ้างอิงบนชั้นให้เป็นระเบียบยิ่งขึ้น

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่างานบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าในห้องสมุดมหาวิทยาลัยมักประสบปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ้างอิง เช่น งานวิจัยของชิตา โพธิ์พุกณะพบว่าในการดำเนินงานบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบปัญหาเรื่องหนังสืออ้างอิงและวัสดุอ้างอิงมีไม่เพียงพอ หนังสืออ้างอิงชำรุด และไม่ทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรรณิการ์ สุธรรมเมธา ซึ่งพบว่าผู้ใช้ประสบปัญหาเรื่องหนังสืออ้างอิงและวัสดุอ้างอิงมีไม่เพียงพอเช่นเดียวกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสืออ้างอิงเฉพาะวิชา และหนังสืออ้างอิงภาษาไทย ในด้านการปรับปรุงบริการนั้น นภาลักษณ์ วิทวัสโพธิ์ พบว่านักศึกษาต้องการให้ห้องสมุดจัดหาหนังสืออ้างอิงเพิ่มขึ้นและปรับปรุงให้ทันสมัย นอกจากนี้ยังต้องการให้จัดชั้นหนังสืออ้างอิงให้เป็นระเบียบยิ่งขึ้น

โดยสรุปจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดพบว่างานวิจัยในประเทศไทย มีการศึกษาเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในเรื่องการผลิต การใช้ การประเมินคุณค่า รวมทั้งศึกษาปัญหาในการใช้หนังสืออ้างอิง ห้องสมุดวิทยาลัยครู และห้องสมุดมหาวิทยาลัย ส่วนงานวิจัยในต่างประเทศ

พบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในด้านประเภท ปริมาณ และศึกษาเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิง
ประเภทสารานุกรม ในแง่การประเมินคุณค่าและรายชื่อของสารานุกรมที่มีในห้องสมุดซึ่งแสดงให้เห็น
เห็นว่าหนังสืออ้างอิงเป็นทรัพยากรห้องสมุดที่มีความสำคัญประเภทหนึ่ง